

سازمان جهاد کشاورزی فارس
معاونت بهبود تولیدات گیاهی
مدیریت حفظ نباتات

پایش رقمبازره با مایخ صحرایی

مجموعه اقدامات، تجارب و دستاوردهای

سازمان جهاد کشاورزی فارس

سال زراعی ۹۸ - ۱۳۹۷

تهیه و تدوین:

دکتر محمد مهدی قاسمی

دکتر حسین پژمان

مهندس حمید دبیری

نشانی: بلوار آزادی، نیش خیابان ارم

تلفن: ۰۷۱۳۲۲۷۲۱۸۰-۸

دورنگار: ۰۷۱۳۲۲۹۹۰۲۹

روابط عمومی سازمان جهاد کشاورزی

استان فارس

تلفن: ۰۷۱۳۲۲۹۲۶۷۰

اتصال به سال زراعی ۹۹ - ۱۳۹۸

ایمیل رئیس سازمان: mmghasemi@mail.com

سایت سازمان: www.fajo.ir

اجرا:

موسسه فرهنگی و هنری

پرنیان سپهر جاویدان

سرشناسه	: قاسمی، محمد مهدی، ۱۳۵۲-
عنوان و نام پدیدآور	: پایش و مبارزه با ملخ صحرائی : مجموعه اقدامات تجارب دستاوردهای سازمان جهاد کشاورزی استان فارس سال زراعی ۹۸-۱۳۹۷ / نویسندگان محمد مهدی قاسمی، حسین پژمان حمید دبیری، تهیه کننده سازمان جهاد کشاورزی استان فارس، شیراز: ایران کبیر، ۱۳۹۹.
ملاحظات نشر	: ۱۲۸ص : مصور(رنگی)، نمودار (رنگی)، جدول(رنگی).
مشخصات ظاهری	: ۱-۱۰-۵۰۰-۹۶۴-۹۷۸
سال	: قیفا
وضعیت فهرست نویسی	: مجموعه اقدامات تجارب دستاوردهای سازمان جهاد کشاورزی استان فارس سال زراعی ۹۸-۱۳۹۷.
عنوان دیگر	: ملخ ها :
موضوع	: Locusts :
موضوع	: ملخ ها - م :
موضوع	: Locusts - Control :
شناسه افزوده	: پژمان، حسین، ۱۳۴۶ -
شناسه افزوده	: دبیری، حمید، ۱۳۴۸ -
شناسه افزوده	: سازمان جهاد کشاورزی استان فارس
رده بندی کنگره	: QL۵۰۸ :
رده بندی دیویی	: ۵۹۵/۷۲۶ :
شماره کتابشناسی	: ۶۱۶۵۲۰۰ :

صفحه	عنوان
۱۰	پیشگفتار
۱۲	مقدمه
	فصل اول: شناخت آفت و راهکارهای مقابله با آن
۱۶	جایگاه تاکسونومیک ملخ صحرایی
۱۹	اهمیت ملخ
۱۹	نحوه خسارت
۲۱	چرخه زیست ملخ صحرایی
۲۷	آناتومی و ویژگیهای ملخها
۲۸	ویژگیهای ملخ دریایی در استان انفرادی
۲۸	ویژگیهای ملخ دریایی در فاز جفت
	فصل دوم: مدیریت مبارزه با ملخ دریایی
۳۲	نرم مبارزه با ملخ صحرایی
۳۲	روشهای مبارزه با ملخ صحرایی
۳۲	مبارزه مکانیکی
۳۳	مبارزه بیولوژیکی
۳۳	مبارزه شیمیایی
۳۴	مهمترین سموم مصرفی در مبارزه با ملخها
	فصل سوم: سابقه و تاریخچه هجوم ملخ به ایران
۳۸	سابقه و تاریخچه
۳۹	پراکنش ملخ صحرایی
۴۰	هشدار فائو در بهمن ماه ۹۷ و شروع هجوم دستجات ملخ به کشور
	فصل چهارم: مجموعه اقدامات برای کنترل ملخ در استان فارس
۴۶	گزارش آفت در فارس
۵۸	مبارزه با ملخ
۵۸	مبارزه با موج اول ملخ
۵۹	مبارزه با موج دوم ملخ
۶۰	مبارزه با موج سوم ملخ
۶۵	برگزاری کارگاههای آموزشی
۶۶	اطلاعیهها و هشدارها
۶۷	استفاده از ظرفیتهای جراید در راستای اطلاع رسانی و آموزش بهره برداران
۶۸	راهاندازی آمادگاه ملخ
۶۹	امکانات مورد نیاز جهت راهاندازی یک آمادگاه مناسب

فصل پنجم: اقدامات شهرستان ها در زمینه پایش و مبارزه با ملخ صحرائی

۷۲	۱- شهرستان لارستان
۷۴	۲- شهرستان زرین دشت
۷۶	۳- شهرستان داراب
۷۸	۴- شهرستان کازرون
۸۰	۵- شهرستان گراش
۸۲	۶- شهرستان ممسنی
۸۴	۷- شهرستان خنج
۸۶	۸- شهرستان قیر و کارزین
۸۸	۹- شهرستان بستک
۹۰	۱۰- شهرستان مرند
۹۲	۱۱- شهرستان جهرم
۹۴	۱۲- شهرستان فرشبند
۹۶	۱۳- شهرستان فیروزآباد
۹۸	۱۴- شهرستان مهر

فصل ششم: جدول SWOT

(نقاط قوت، نقاط ضعف، تهدیدها و فرصت در استان فارس و مبارزه با ملخ صحرائی در استان فارس)

فصل هفتم: دستاوردهای مهم مبارزه با ملخ صحرائی در استان فارس

۱۰۶	دستاوردهای مهم
-----	----------------

فصل هشتم: مکاتبات و مستندات

۱۲۰	دستورالعمل‌های پایش و مبارزه
-----	------------------------------

فصل نهم: تشویقات و سپاس‌گزاری

۱۲۸	لیست دستگاه‌های مشارکت‌کننده در برنامه مبارزه با ملخ صحرائی
-----	---

پیشگفتار

هجوم دسته‌های ملخ صحرائی به استان‌های جنوبی کشور را می‌توان مهم‌ترین رویداد گیاه‌پزشکی در فصل زراعی ۹۸-۱۳۹۷ ذکر نمود.

این آفت که مهم‌ترین و ویرانگرترین آفت در دنیا شناخته شده است، هجوم آن آثار زیان‌بار اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی فراوانی را به دنبال دارد. تهدید امنیت غذایی در نتیجه از بین رفتن محصولات کشاورزی و کمبود شدید مواد غذایی، افزایش واردات و بالا رفتن شدید قیمت مواد غذایی و بروز قحطی از خسارت‌های هنگفت اقتصادی هجوم و طغیان ملخ صحرائی به کشورهای آلوده به آفت است.

از عوامل زیست محیطی حمله آفت نیز می‌توان به زمین‌های عاری از پوشش گیاهی و بهم خوردن تعادل زیستی در نتیجه تغییر فون و فلور منطقه و کاهش تنوع زیستی نام برد. هم‌چنین ایجاد مزاحمت‌های فیزیکی برای ساکنان محیط‌های روستایی و شهری، بروز فقر و ایجاد جور عوارض حشرات در مناطق آلوده به ملخ نیز بخشی از آثار زیان‌بار اجتماعی طغیان ملخ صحرائی است.

کشور ایران از دیرباز یکی از مکزک‌هاست از مهم‌ترین ملخ صحرائی بوده است. بیشترین حجم هجوم این آفت به ایران در دهه‌های قبل از ۱۳۴۰ باز می‌گردد، به ویژه هجوم و خسارت آفت در سال ۱۳۴۰ سبب سد شدن در این سال حدود ۲/۵ میلیون هکتار علیه آفت مبارزه صورت پذیرد. بعد از وقوع انقلاب اسلامی برای اولین بار است که این حشره با جمعیت طغیانی و در دسته‌های انبوه چند میله‌ای به شش استان جنوب کشورمان حمله می‌کند.

اولین گزارش مشاهده آفت در فارس در دهه اول بهمن‌ماه ۹۱ از شهرستانهای مهر و لامرد انجام شد. هم‌زمان این آفت از استان‌های بوشهر و هرمزگان نیز در همین دهه گزارش شد و در کل استان‌های خوزستان، بوشهر، فارس، هرمزگان، سیستان و بلوچستان و کرمان مورد هجوم آفت قرار گرفتند و در مدت قریب به شش ماه (بهمن تا اوایل مرداد ۹۸) بیش از ۸۵۰ هزار هکتار از عرصه‌های جنگلی، مرتعی، زراعی و باغی این استانها علیه آفت مبارزه شد که سهم استان فارس ۴۵ هزار هکتار بود.

خوشبختانه با انجام به موقع عملیات پایش و مبارزه خسارت قابل توجهی به بخش کشاورزی استان فارس وارد نشد. اگر چه حمله ملخ به استان فارس چالش‌های فراوانی برای کشاورزان و بهره‌برداران و دست‌اندرکاران بخش کشاورزی به وجود آورد و همچنین هزینه‌های قابل توجهی نیز به اقتصاد کشور تحمیل نمود، اما دستاوردهای ارزشمندی نیز در زمینه شناخت

مورفولوژی، رفتار و بیولوژی آفت، شیوه‌های پایش و مبارزه با آن و افزایش دانش فنی کارشناسان بدست آمد که هم از جنبه‌های علمی و هم کاربردی برای مبارزه با آفت در سال‌های بعد و موارد مشابه بسیار سودمند خواهد بود.

در این مجموعه مهم‌ترین اقدامات و رویدادها به تفکیک زمان و مکان و اهم تجارب و دستاوردهای مبارزه با آفت در استان فارس گردآوری و مدون گردید که می‌تواند منبع با ارزشی برای استفاده دست اندرکاران و بهره برداران بخش کشاورزی تلقی شود، ضمن آنکه سعی شده زحمات مجموعه همکاران محترم در خانواده بزرگ جهاد کشاورزی فارس نیز به صور مختلف از جمله ارائه تصاویر لازم در این اثر منعکس شود. از آقایان دکتر پیمان معاون بهبود تولیدات گیاهی سازمان و حمید دبیری مدیر حفظ نباتات که در گردآوری و تدوین این اثر مهم تلاش و فوری نموده‌اند صمیمانه سپاس گزارم.

محمد مهدی قاسمی

رئیس سازمان جهاد کشاورزی فارس

www.ketab.ir